

CỐ VẤN HỌC TẬP VỚI VIỆC HỖ TRỢ TÂM LÝ VÀ PHÒNG NGỪA RỦI RO LỪA ĐẢO CHO SINH VIÊN GIÁO DỤC MẦM NON TẠI ĐẠI HỌC CẦN THƠ

Nguyễn Thị Thoại Mỹ*, Bùi Văn Trang Em
 Trường Sư phạm, Trường Đại học Cần Thơ
 *Email: thoaimy@ctu.edu.vn

Tóm tắt: Trong bối cảnh chuyển đổi số và sự gia tăng các hình thức lừa đảo trực tuyến, sinh viên Giáo dục mầm non – nhóm đối tượng còn hạn chế về kinh nghiệm xã hội và năng lực tự bảo vệ – đang đối mặt với nhiều rủi ro về tâm lý và an toàn thông tin. Vai trò của cố vấn học tập vì vậy không chỉ dừng lại ở hỗ trợ học vụ mà còn cần mở rộng sang hỗ trợ tâm lý và phòng ngừa rủi ro lừa đảo. Nghiên cứu này nhằm làm rõ cơ sở lý luận và đề xuất định hướng nâng cao hiệu quả hoạt động cố vấn học tập trong việc bảo vệ sinh viên Giáo dục mầm non tại Đại học Cần Thơ. Phương pháp nghiên cứu chủ yếu là phân tích tài liệu, tổng hợp các văn bản chính sách, công trình khoa học và mô hình hỗ trợ sinh viên hiện hành. Kết quả cho thấy việc lồng ghép giáo dục kỹ năng nhận diện rủi ro, tư vấn tâm lý và định hướng nghề nghiệp vào hoạt động cố vấn học tập góp phần nâng cao nhận thức, tăng khả năng tự bảo vệ và hỗ trợ sự phát triển toàn diện của sinh viên.

Từ khóa: Cố vấn học tập, hỗ trợ tâm lý, phòng ngừa lừa đảo, sinh viên, giáo dục mầm non

ACADEMIC ADVISOR WITH PSYCHOLOGICAL SUPPORT AND FRAUD PREVENTION FOR EARLY CHILDHOOD EDUCATION STUDENTS AT CAN THO UNIVERSITY

Abstract: In the context of digital transformation and the increasing forms of online scams, early childhood education students – a group with limited social experience and self-protection skills – are facing many risks related to psychology and information safety. The role of academic advisors therefore not only involves academic support but also needs to expand to psychological support and scam prevention. This study aims to clarify the theoretical basis and propose directions to enhance the effectiveness of academic advising activities in protecting early childhood education students at Can Tho University. The main research method is document analysis, synthesizing policy documents, scientific works, and current student support models. The results show that integrating risk recognition skills education, psychological counseling, and career guidance into academic advising activities helps raise awareness, increase self-protection ability, and support the comprehensive development of students.

Keywords: Academic advisor, psychological support, fraud prevention, students, preschool education.

Nhận bài: 14/12/2025

Phản biện: 12/01/2026

Duyệt đăng: 16/01/2026

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Trong bối cảnh chuyển đổi số mạnh mẽ, sinh viên đại học ngày càng chịu tác động sâu sắc từ môi trường trực tuyến, đặc biệt là các nền tảng mạng xã hội và dịch vụ số. Bên cạnh những lợi ích về học tập và kết nối, không gian mạng cũng tiềm ẩn nhiều rủi ro, trong đó nổi bật là các hình thức lừa đảo tinh vi nhắm vào sinh viên – nhóm đối tượng còn hạn chế về kinh nghiệm xã hội và kỹ năng tự bảo vệ (Lê Thanh et al., 2021; Hiền et al., 2023). Đối với sinh viên ngành Giáo dục mầm non (GDMN), áp lực học tập, thực tập nghề nghiệp và định hướng tương lai nghề nghiệp dễ dẫn đến những khó khăn về tâm lý nếu không được hỗ trợ kịp thời. Trong khi đó, công tác cố vấn học tập (CVHT) tại các trường đại học Việt Nam vốn được xác định là kênh hỗ trợ quan trọng cho sinh viên về học vụ, định hướng học tập và rèn luyện (Trần, 2012; Trường Đại học Cần Thơ, 2020). Tuy nhiên, vai trò này cần được mở rộng theo hướng tích hợp hỗ trợ tâm lý và phòng ngừa rủi ro xã hội trong bối cảnh hiện nay.

Về mặt lý luận, cố vấn học tập không chỉ thực hiện chức năng hướng dẫn học tập mà còn đóng vai trò tham vấn, hỗ trợ tâm lý và đồng hành cùng sinh viên trong quá trình phát triển cá nhân (Trần, 2012). Nhiều nghiên cứu cho thấy hoạt động tư vấn của CVHT có ý nghĩa quan trọng trong việc nâng cao nhận thức, định hướng hành vi và hỗ trợ sinh viên vượt qua khó khăn (Văn, 2020; Nam et al., 2022). Đồng thời, các văn bản pháp lý của Bộ Giáo dục và Đào tạo cũng nhấn mạnh trách nhiệm của nhà trường trong việc bảo đảm an toàn, quyền lợi và sự phát triển toàn diện của sinh viên (Bộ Giáo dục và Đào tạo, 2016). Trong bối cảnh gia tăng các hình thức lừa đảo trực tuyến, việc lồng ghép giáo dục kỹ năng nhận diện rủi ro, tư vấn tâm lý và định hướng nghề nghiệp vào hoạt động CVHT trở thành yêu cầu cấp thiết, góp phần nâng cao năng lực tự bảo vệ và sức khỏe tinh thần cho sinh viên.

Xuất phát từ những yêu cầu lý luận và thực tiễn nêu trên, nghiên cứu này được thực hiện nhằm làm rõ vai trò của cố vấn học tập trong việc hỗ trợ

tâm lý và phòng ngừa rủi ro lừa đảo cho sinh viên ngành GDMN tại Trường Sư phạm, Đại học Cần Thơ. Mục tiêu của nghiên cứu là hệ thống hóa cơ sở lý luận, phân tích các quy định, mô hình và kinh nghiệm thực tiễn liên quan đến hoạt động CVHT, từ đó đề xuất định hướng nâng cao hiệu quả hỗ trợ sinh viên. Phương pháp nghiên cứu chủ yếu là phân tích tài liệu, tổng hợp các văn bản chính sách, công trình khoa học và mô hình hỗ trợ sinh viên hiện hành. Kết quả nghiên cứu kỳ vọng góp phần khẳng định vai trò mở rộng của CVHT trong bối cảnh chuyển đổi số, đồng thời cung cấp cơ sở khoa học cho việc xây dựng các hoạt động hỗ trợ tâm lý và phòng ngừa rủi ro phù hợp với đặc thù sinh viên Giáo dục mầm non.

II. NỘI DUNG NGHIÊN CỨU

2.1. Cơ sở lý luận

2.1.1. Khái niệm cố vấn học tập

CVHT giữ vai trò trung tâm trong việc hỗ trợ sinh viên thích nghi, phát triển và hoàn thiện năng lực học tập trong môi trường đại học. Theo Trần (2012), CVHT là người hướng dẫn, hỗ trợ sinh viên trong quá trình học tập, rèn luyện và thích nghi với đời sống đại học. Hoạt động CVHT không chỉ giới hạn ở tư vấn học vụ mà còn bao gồm định hướng nghề nghiệp, hỗ trợ tâm lý và kết nối sinh viên với các nguồn lực hỗ trợ trong nhà trường. Cách tiếp cận này phản ánh xu hướng giáo dục đại học hiện đại, trong đó sinh viên được xem là chủ thể trung tâm cần được hỗ trợ toàn diện cả về học thuật, tâm lý và kỹ năng sống.

Tại Việt Nam, vai trò của CVHT đã được thể chế hóa thông qua các văn bản quản lý giáo dục. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2016) quy định công tác cố vấn học tập là một bộ phận quan trọng trong công tác sinh viên, nhằm hỗ trợ người học trong học tập, rèn luyện, định hướng nghề nghiệp và giải quyết các khó khăn phát sinh. Trường Đại học Cần Thơ (2020) cũng ban hành quy định cụ thể về nhiệm vụ của CVHT, nhấn mạnh trách nhiệm đồng hành cùng sinh viên trong suốt quá trình đào tạo. Điều này cho thấy CVHT không chỉ là người tư vấn học vụ mà còn là cầu nối giữa sinh viên với nhà trường, góp phần đảm bảo chất lượng đào tạo và sự phát triển toàn diện của người học.

Hiệu quả của hoạt động CVHT phụ thuộc lớn vào năng lực chuyên môn, kỹ năng giao tiếp và khả năng hỗ trợ tâm lý của người cố vấn. Nam và cộng sự (2022) cho rằng CVHT cần có sự am hiểu sâu sắc về chương trình đào tạo, đặc điểm tâm lý người học, đồng thời sở hữu kỹ năng tư vấn

và giao tiếp hiệu quả để kịp thời hỗ trợ sinh viên trước các khó khăn học tập và tâm lý. Văn (2020) cũng nhấn mạnh rằng CVHT đóng vai trò như “người đồng hành học thuật và tinh thần”, giúp sinh viên định hướng mục tiêu, củng cố động cơ học tập và nâng cao khả năng tự điều chỉnh. Như vậy, CVHT không chỉ là người hướng dẫn về mặt học thuật mà còn là nhân tố quan trọng trong việc bảo vệ sức khỏe tâm lý và sự an toàn của sinh viên trong bối cảnh giáo dục đại học hiện nay.

2.1.2. Tham vấn tâm lý trong môi trường đại học

Tham vấn tâm lý là quá trình hỗ trợ cá nhân nhận diện vấn đề, điều chỉnh cảm xúc, hành vi và nâng cao khả năng thích ứng với các tình huống trong cuộc sống (Trần, 2012). Trong môi trường đại học, sinh viên phải đối mặt với nhiều áp lực như khối lượng học tập lớn, thay đổi môi trường sống, các mối quan hệ xã hội phức tạp và những lo lắng về tương lai nghề nghiệp. Những yếu tố này dễ dẫn đến căng thẳng, lo âu, thậm chí khủng hoảng tâm lý nếu không được hỗ trợ kịp thời.

Tham vấn tâm lý trong nhà trường có vai trò quan trọng trong việc giúp sinh viên giảm căng thẳng, ổn định cảm xúc và tăng cường khả năng tự bảo vệ trước các rủi ro tâm lý – xã hội. Theo Trần (2012b), thông qua quá trình tham vấn, sinh viên có thể hiểu rõ hơn về bản thân, điều chỉnh hành vi chưa phù hợp và phát triển kỹ năng ứng phó với khó khăn. Tham vấn tâm lý giúp củng cố động cơ học tập, hình thành giá trị sống tích cực và duy trì sức khỏe tinh thần ổn định.

Trong bối cảnh chuyển đổi số, các vấn đề tâm lý của sinh viên không chỉ xuất phát từ học tập mà còn từ môi trường trực tuyến, như áp lực mạng xã hội, thông tin sai lệch và nguy cơ bị lừa đảo. Vì vậy, việc lồng ghép tham vấn tâm lý vào hoạt động cố vấn học tập là hướng đi cần thiết, giúp sinh viên không chỉ giải quyết khó khăn học tập mà còn nâng cao năng lực tự bảo vệ, tăng khả năng thích ứng với những thách thức mới của xã hội hiện đại (Bộ Giáo dục và Đào tạo, 2016; Trường Đại học Cần Thơ, 2020).

2.1.3. Rủi ro lừa đảo đối với sinh viên ngành Giáo dục mầm non

Trong những năm gần đây, sinh viên trở thành một trong những nhóm đối tượng dễ bị tổn thương trước các hình thức lừa đảo, đặc biệt là lừa đảo trực tuyến. Lê Thanh và cộng sự (2021) chỉ ra rằng sinh viên thường thiếu kỹ năng nhận diện thông tin giả, có tâm lý chủ quan và chịu áp lực về tài chính, việc làm, từ đó dễ bị dụ dỗ bởi các

lời mời gọi hấp dẫn như “việc nhẹ lương cao”, học bổng giả, hay các chương trình đầu tư sinh lời nhanh. Những yếu tố này khiến sinh viên dễ trở thành nạn nhân của các hành vi lừa đảo tinh vi.

Bên cạnh đó, sự phát triển mạnh mẽ của mạng xã hội đã làm gia tăng nguy cơ tiếp cận thông tin sai lệch và các chiêu thức lừa đảo. Hiên và cộng sự (2023) nhấn mạnh rằng mạng xã hội không chỉ là kênh giao tiếp phổ biến của sinh viên mà còn là môi trường dễ lan truyền tin giả, quảng cáo lừa đảo và các nội dung tiêu cực. Việc thiếu kỹ năng kiểm chứng thông tin khiến sinh viên dễ tin tưởng vào những nguồn không chính thống, từ đó dẫn đến các rủi ro về tài chính, tâm lý và an toàn cá nhân.

Sinh viên GDMN thường có đặc điểm nhạy cảm về cảm xúc, định hướng nghề nghiệp thiên về chăm sóc và hỗ trợ người khác, trong khi kinh nghiệm xã hội và tài chính còn hạn chế. Đặc trưng này giúp họ dễ đồng cảm với người xung quanh, nhưng cũng khiến họ dễ tin tưởng các mối quan hệ trực tuyến và khó nhận diện rủi ro lừa đảo tinh vi. Khi gặp sự cố, sinh viên GDMN có nguy cơ chịu tổn thương tâm lý cao hơn, ảnh hưởng đến học tập và định hướng nghề nghiệp. Đối với sinh viên GDMN, những rủi ro này không chỉ gây thiệt hại vật chất mà còn ảnh hưởng tiêu cực đến tâm lý, động cơ học tập và hình ảnh nghề nghiệp trong tương lai. Việc bị lừa đảo có thể dẫn đến tâm lý lo âu, mất niềm tin và giảm sút sự tự tin. Do đó, việc trang bị cho sinh viên kỹ năng nhận diện rủi ro, khả năng tự bảo vệ và thái độ cảnh giác là yêu cầu cấp thiết. Trong bối cảnh này, CVHT đóng vai trò quan trọng trong việc cung cấp thông tin, tư vấn tâm lý và định hướng hành vi an toàn cho sinh viên, góp phần phòng ngừa hiệu quả các rủi ro lừa đảo trong môi trường đại học hiện đại. Vì vậy, hoạt động cố vấn học tập cần chú trọng hỗ trợ tâm lý và trang bị kỹ năng phòng ngừa rủi ro cho nhóm đối tượng này (Trần, 2012; Lê Thanh et al., 2021; Văn, 2020).

2.2. Định hướng nâng cao hiệu quả cố vấn học tập

2.2.1. Lồng ghép giáo dục kỹ năng nhận diện lừa đảo

Trong bối cảnh sinh viên Giáo dục mầm non thường xuyên sử dụng mạng xã hội, nền tảng số và các ứng dụng tài chính trực tuyến, cố vấn học tập cần chủ động lồng ghép nội dung giáo dục kỹ năng nhận diện lừa đảo vào các buổi sinh hoạt lớp, tư vấn học tập định kỳ hoặc trao đổi cá nhân. Thông qua việc phân tích các tình huống thực tế

như tin tuyển dụng “việc nhẹ lương cao”, yêu cầu cung cấp thông tin cá nhân, hay các đường link giả mạo học bổng, CVHT giúp sinh viên nhận diện dấu hiệu của thông tin giả, nâng cao ý thức bảo mật dữ liệu cá nhân và hình thành thói quen kiểm chứng nguồn tin. Việc tích hợp nội dung này không chỉ góp phần bảo vệ an toàn thông tin cho sinh viên mà còn giúp các em phát triển tư duy phản biện, nâng cao khả năng tự bảo vệ trong môi trường số.

2.2.2. Tăng cường hỗ trợ tâm lý cho sinh viên GDMN

Sinh viên GDMN là nhóm đối tượng nhạy cảm về cảm xúc, dễ chịu áp lực từ học tập, thực tập nghề nghiệp và các mối quan hệ xã hội. Vì vậy, cố vấn học tập cần thực hiện tốt vai trò hỗ trợ tâm lý thông qua kỹ năng lắng nghe tích cực, thể hiện sự đồng cảm và tạo không gian chia sẻ an toàn cho sinh viên. Bên cạnh việc hướng dẫn sinh viên nhận diện và quản lý cảm xúc tiêu cực như lo âu, căng thẳng hay tự ti, CVHT còn cần quan sát, phát hiện sớm các dấu hiệu khủng hoảng tâm lý để kịp thời tư vấn hoặc giới thiệu đến các đơn vị chuyên môn. Hoạt động này góp phần ổn định tâm lý, nâng cao sức khỏe tinh thần và hỗ trợ sinh viên phát triển hài hòa cả về học tập lẫn nhân cách.

2.2.3. Kết nối nguồn lực hỗ trợ

Cố vấn học tập không chỉ là người tư vấn trực tiếp mà còn đóng vai trò cầu nối giữa sinh viên và các nguồn lực hỗ trợ trong nhà trường. Thông qua việc phối hợp với Phòng Công tác sinh viên, Trung tâm tư vấn tâm lý và các kênh hỗ trợ chính thống, CVHT giúp sinh viên tiếp cận kịp thời các dịch vụ hỗ trợ về tâm lý, tài chính, học bổng và pháp lý. Việc giới thiệu đúng địa chỉ hỗ trợ khi sinh viên gặp khó khăn về tinh thần hoặc bị ảnh hưởng bởi các hình thức lừa đảo giúp nâng cao hiệu quả bảo vệ người học, đồng thời tạo nên một mạng lưới hỗ trợ đồng bộ, góp phần xây dựng môi trường giáo dục an toàn, nhân văn và thân thiện.

2.2.4. Định hướng giá trị sống và nghề nghiệp

Một nhiệm vụ quan trọng của cố vấn học tập là giúp sinh viên GDMN xây dựng bản lĩnh nghề nghiệp và định hướng giá trị sống đúng đắn. Thông qua các buổi tư vấn, CVHT cần giúp sinh viên hiểu rõ giá trị của lao động chân chính, nhận thức đúng về đặc thù nghề giáo dục mầm non và con đường phát triển nghề nghiệp lâu dài. Đồng thời, sinh viên được cảnh báo về những lời mời gọi “việc nhẹ lương cao”, thiếu minh bạch và tiềm ẩn rủi ro lừa đảo. Việc định hướng đúng đắn

không chỉ giúp sinh viên tránh được các cám dỗ nguy hiểm mà còn góp phần hình thành thái độ sống tích cực, trách nhiệm và phù hợp với chuẩn mực đạo đức nghề nghiệp của người giáo viên mầm non tương lai.

III. KẾT LUẬN

Trong bối cảnh chuyển đổi số và gia tăng các hình thức lừa đảo tinh vi, hoạt động CVHT cần được mở rộng từ chức năng hỗ trợ học vụ sang hỗ trợ tâm lý và phòng ngừa rủi ro xã hội cho sinh viên. Đối với sinh viên GDMN – nhóm đối tượng còn hạn chế về kinh nghiệm sống và dễ bị tác động tâm lý – CVHT giữ vai trò cầu nối quan trọng giữa nhà trường, gia đình và sinh

viên. Kết quả nghiên cứu cho thấy, việc lồng ghép tư vấn tâm lý, giáo dục kỹ năng nhận diện lừa đảo, định hướng giá trị sống và nghề nghiệp vào hoạt động CVHT giúp nâng cao nhận thức, tăng khả năng tự bảo vệ và giảm nguy cơ tổn thương tâm lý cho sinh viên. Thực tiễn tại Đại học Cần Thơ cho thấy các hình thức tư vấn linh hoạt như sinh hoạt lớp, trao đổi trực tuyến và hỗ trợ cá nhân mang lại hiệu quả tích cực. Trong thời gian tới, cần tiếp tục nghiên cứu xây dựng mô hình CVHT tích hợp đa chức năng, ứng dụng công nghệ số nhằm nâng cao chất lượng hỗ trợ sinh viên một cách toàn diện và bền vững.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- Bộ Giáo dục và Đào tạo. (2016). *Thông tư ban hành Quy chế công tác sinh viên đối với chương trình đào tạo đại học hệ chính quy*.
- Hiền, L. T., Huyền, N. T., Phương, V. Đ. V., & Oanh, N. T. H. (2023). *Giải pháp nâng cao hiệu quả quản lý sinh viên trên mạng xã hội: Nghiên cứu tại Trường Đại học Lạc Hồng*. Tạp chí Khoa học Lạc Hồng, 1(15), 66–70.
- Lê Thanh, H. O. A., Đức, H. V., & Hồng, N. X. (2021). *Một số hình thức lừa đảo đối với sinh viên tại Thành phố Hồ Chí Minh hiện nay: Nhận diện và giải pháp*. Journal of Science and Technology – IUH, 53(05).
- Nam, P. T., Gian, P. M., & Vy, V. P. (2022). *Hoạt động của cố vấn học tập trong các cơ sở giáo dục đại học ở vùng Nam Bộ và đề xuất các tiêu chí đánh giá*. Tạp chí Khoa học Đại học Đồng Tháp, 11(4), 15–20.
- Trần, T. M. Đ., & Kiều, A. T. (2012). *Cố vấn học tập trong các trường đại học*. VNU Journal of Science: Social Sciences and Humanities, 28(1).
- Trường Đại học Cần Thơ. (2020). *Quyết định ban hành quy định về công tác cố vấn học tập*.
- Văn, T. L. (2020). *s Scientific Journal of Tan Trao University*, 6(18), 156–160.